

Punktiņa un Antons

1. Lasi Ē. Kestnera darba fragmentu!

Punktiņa spēlē teātri

Kad direktors Poges kungs pusdienās atgriezās mājās, viņš apstājās kā pienaglots un samulsis raudzījās dzīvojamā istabā. Tur stāvēja viņa meita Punktiņa ar seju pret sienu, nepārtraukti kniksēja un vaidēja.

– Sērkociņi, pērciet sērkociņus, mani kungi!

Punktiņas mazais, brūnais takšelis tupēja meitenei blakus, galvu piešķiebis, brīnījās un sita ar asti takti. Punktiņa bēdīgi teica:

– Žēlojiet mūs, nabaga ļautiņus! Viena kārbiņa tikai desmit feniņus.

Punktiņa izstiepa rokas vēl augstāk, kniksēja un murmināja:

– Māte ir pavisam akla un vēl tik jauna. Trīs kārbiņas par divdesmit pieciem feniņiem. Lai dievs jūs svētī, mīļā dāma! – Šķita, ka siena no viņas būtu nopirkusi trīs kārbiņas sērkociņu.

Poges kungs skaļi iesmējās. Kaut kas tamlīdzīgs viņam vēl nekad nebija atgadījies. Viņa meita stāvēja dzīvojamā istabā, kuras iekārta maksāja trīs tūkstoši marku, un diedelēja, lai tapetes no viņas kaut ko nopērk. Punktiņa izbijās, izdzirdējusi smieklus aiz muguras, apgriezās, ieraudzīja tēvu un aizmuka. Pifka vienaldzīgi cilpoja viņai līdzi.

– Jums abiem laikam visi nav mājās? – jautāja tēvs, bet viņš nesaņēma nekādu atbildi. Tad viņš apgriezās un iegāja savā darba istabā.

Punktiņas īstais vārds bija Luīze. Bet, tā kā viņa pirmajos dzīvības gados lāgā nebija gribējusi augt, viņu iesauca par Punktiņu. Un tā viņu sauca arī vēl tagad, lai gan meitene jau sen gāja skolā un tik maza nemaz vairs nebija. Viņas tēvs, Poges kungs, bija fabrikas direktors. Viņš pelnīja daudz naudas, un viņam bija arī daudz ko darīt.

Viņi dzīvoja lielā dzīvoklī. Desmit istabu dzīvoklis bija tik liels, ka Punktiņa, kamēr, no pusdienām atgriezdamās, tika līdz bērnu istabai, gandrīz arvien bija izsalkusi. Tik garš bija ceļa gabals.

Poges kungs bija izsalcis. Viņš pazvanīja. Ienāca resnā kalpone Berta.

– Vai badā būs jāmirst? – viņš saīdzis jautāja.

– Nē jau, nē! – teica Berta.

Ēdamistabā Poges kungs ieradās pirmais.

Pēc tam ieradās bērnu audzinātāja. Viņa bija ļoti gara, ļoti vāja un ļoti savāda. “Viņa laikam bērniībā bāzta pārāk karstā vannā,” Berta arvien mēdza teikt, un vispār viņas viena otru diez kā necieta. Agrāk, kad Poges mājās bija tikai auklīte Kēte, Punktiņa vienmēr sēdēja virtuvē pie Bertas un Kētes. Punktiņa vienmēr bija sveika un vesela un neizskatījās tik bāla kā tagad, kopš mājā bija šī savādā audzinātāja.

– Mana meita izskatās ļoti bāla, – Poges kungs norūpējies teica. – Vai jums tā neliekas?

– Nē, – atbildēja bērnu audzinātāja. Tad Berta ienesa zupu un smējās. Audzinātāja pašķielēja uz kalpones pusi.

– Kāpēc jūs tik aušīgi smejaties? – jautāja namatēvs un strēba tik centīgi, it kā par to viņam kāds maksātu. Tad viņš pēkšņi ļāva karotei iekrist zupā, piespieda salveti pie mutes, sāka rīstīties, neganti klepot un rādīja uz durvīm.

Tur stāvēja Punktiņa. Ak tavu brīnumu! – kāda viņa izskatījās.

Viņa bija uzvilksusi tēva sarkanos rītasvārkus, zem tiem pabāzusi spilvenu un izskatījās pēc apaļas, iedauzītas tējkannas. Tievās, kailās kājas, kas bija redzamas, atgādināja bungu vālītes. Uz galvas meitenei šūpojās Bertas svētdienas cepure. Tas bija jocīgs daikts no raibiem salmiem. Punktiņa vienā rokā turēja mīklas veltni un atvērtu lietussargu, bet otrā auklu. Pie auklas bija piesieta panna, un pannā, kas klabēdama vilkāš viņai nopakaļ, sēdēja takšelis un rauca pieri.

Punktiņa apgāja vienreiz apkārt galdam, tad nostājās pretī tēvam, vērīgi viņā lūkojās un nopietni jautāja:

– Lūdzu, uzrādiet biļeti?!

– Nē, – tēvs sacīja. – Vai jūs mani nepazīstat? Es taču esmu dzelzceļa ministrs.

– Ak tā, – viņa atteica.

Bērnu audzinātāja piecēlās, paķēra Punktiņu aiz apkakles, atbruņoja un novilka dīvaino apģērbu, līdz meitene atkal izskatījās pēc normāla bērna. Resnā Berta paņēma kostīmu, mīklas veltni un lietussargu un iznesa laukā. Viņa smējās vēl virtuvē.

– Kā gāja skolā? – jautāja tēvs, bet, tā kā Punktiņa neatbildēja un ar karoti plunčāja zupu, viņš turpināja jautāt:

– Cik ir trīsreiz astoņi?

– Trīsreiz astoņi? Trīsreiz astoņi ir viens simts divdesmit, dalīts ar pieci, – meitene atbildēja.

Direktors Poges kungs ne par ko vairs nebrīnījās. Viņš klusībā pārrēķināja un, tā kā bija pareizi, sāka atkal ēst. Pifka bija uzrāpies uz tukša krēsla, atbalstījis priekškājas pret galdu, un vēroja, vai visi ēd zupu. Izskatījās, it kā tas gribētu teikt runu. Punktiņa nocēla Pifku zemē un teica:

– Vislabāk es gribētu būt dvīne.

Tēvs skumīgi paraustīja plecus.

– Tas būtu lieliski, – sacīja meitene. – Mēs ietu vienādi ģērbtas, un mums būtu vienāda matu krāsa, vienādi kurpju numuri, vienādas kleitas un pavisam, pavisam vienādas sejas.

– Un tad? – jautāja bērnu audzinātāja.

– Nevienš nezinātu, kura esmu es un kura ir viņa. Un, ja domātu, ka tā esmu es, tad tā būtu viņa. Un, ja domātu, ka tā ir viņa, tad tā būtu es. Ai, tas būtu lieliski!

Beidzot, kad viņi jau ēda saldo ēdienu, ieradās arī Poges kundze. Viņgan bija ļoti skaista, bet, starp mums runājot, – arī diezgan neciešama. Berta kādreiz bija teikusi kādai citai kalponei: – Viņai ir jauks, nīprs bērns un labs vīrs, bet vai tu domā, ka viņa par tiem rūpējas? Nekas tamlīdzīgs. Cauru dienu braukā apkārt pa pilsētu, iepērkas, apmaina pirkto, iet uz pēcpusdienas tējām un modes skatēm, un vakaros arī vēl nabaga vīram jāskrien līdzī. Visu cauru nedēļu – gan uz teātri, gan uz kino, gan uz ballēm – vienā skriešanā. Mājās viņa vispār vairs nerādās.

Antons prot pat vārīt ēdienu

Pēc pusdienām direktora Poges kundzei uznāca migrēna. Migrēna ir galvassāpes – arī tad, kad tādu nemaz nav. Poges kundze ielikās gulta un sacīja bērnu audzinātājam:

– Ejiet ar bērnu pastaigāties un paņemiet līdzi suni. Man vajadzīgs miers. Un lai nekas ļauns nenotiek!

Audzinātāja devās uz bērnu istabu pēc Punktiņas un suņa. Viņa ieradās tieši teātra izrādes vidū. Bērna gultiņā gulēja Pifka, bija redzams tikai viņa purniņš. Viņš pašlaik tēloja vilku, kas aprijis Sarkangalvītes vecmāmiņu. Punktiņa stāvēja pie gultas, galvā uzlikusi savu sarkano cepurīti, un rokā turēja Bertas tirgus grozu.

– Bet, vecmāmiņ, – viņa izbrīnījusies jautāja, – kāpēc tev ir tik milzīgi liela mute?

Pēc tam viņa pārvērstā briesmīgi zemā balsī rūca:

– Lai tevi labāk varētu aprīt. – Punktiņa nolika grozu zemē, piegāja pavisam tuvu pie gultas un kā sufliere čukstēja mazajam Pifkam:

– Tā, nu tev mani jāaprij.

Pifka pasaku par Sarkangalvīti vēl nezināja, viņš pagriezās uz sāniem un pat nedomāja darīt kaut ko tamlīdzīgu.

– Rij mani! – pavēlēja Punktiņa. – Vai tu rīsi mani?

Bērnu audzinātāja aplika Pifkam ap kaklu siksnu ar saiti, iestūķēja meitenīti zilā mētelī ar zelta pogām.

Abas gāja un beidzot nokļuva Artilērijas ielā.

– Ļoti veca, neglīta māja, – piezīmēja audzinātāja. – Piesargies, ka tik tur grīdā nav kāda atvērta lūka.

Tad viņas izšķīrās. Audzinātāja aizgāja, un Punktiņa iesoļoja svešajā mājā.

Antons dzīvoja ceturtajā stāvā.

– Tas ir jauki, ka tu mani apciemo, – viņš sacīja. Viņi sasveicinājās un labu brīdi stāvēja durvīs. Zēns bija uzlicis lielu, zilu priekšautu.

– Iesim nu tagad uz viesu istabu, – Punktiņa beidzot teica. Viņi sāka smieties, un Antons gāja pa priekšu. Viņš ieveda Punktiņu virtuvē un teica:

– Es pašlaik vāru.

– Tu vāri? – viņa jautāja un aizmirsa pat aizvērt muti.

– Nu jā, – viņš atbildēja. – Ko lai dara? Mana māte jau ilgi slima, tādēļ, kad pārnāku no skolas, man jāvēra pusdienas. Nevaram taču mirt badā?

– Turpini vien mierīgi vārīt. Es skatīšos, kā to dara. Kas tad šodien būs?

– Sausi kartupeļi ar sāli, – viņš atbildēja un piegāja pie pavarda. Tur stāvēja katliņš, Antons pacēla vāku, iedūra dakšu kartupeļos, apmierināts pamāja ar galvu un sacīja: – Viņai ir jau daudz labāk.

– Kam? – jautāja Punktiņa.

– Manai mātei. Viņa man sacīja, ka rīt uz pāris stundām piecelšoties. Un nākamajā nedēļā varbūt pat varēsot sākt strādāt. Mana māte ir apkopēja.

– Ā, – novilka Punktiņa. – Mana māte nedara nekā. Pašlaik viņai ir migrēna.

Antons paņēma divas olas, sasita tās pret podu, izlēja saturu, čaumalas iemeta ogļu kastē un ar mazu karotīti sāka maisīt.

Pifka piegāja pie ogļu kastes un aplūkoja olu čaumalas.

– Pamaisi nu tu mazliet, – zēns lūdza. Punktiņa stājās Antona vietā. Antons paņēma katrā rokā pa vilnas lupatai, nocēla aiz osām kartupeļu katlu un nolēja verdošo ūdeni izlietnē. Kartupeļus viņš sadalīja uz diviem šķīvjiem.

Antons nogrieza gāzi, sadalīja olu kulteni līdzīgi uz abiem šķīvjiem, nomazgāja rokas un noņēma lielo priekšautu.

Viņš paņēma abus šķīvjus un izgāja no virtuves. Punktiņa palika viena. Viņa mēģināja uzlikt Pifkam uz galvas olu čaumalu.

– Ja tu to iemācīsies, – viņa čukstēja, – varēsi uzstāties cirkā. – Tomēr takšelim bija iebildumi pret cirku. Olas čaumalu viņš ik reizes nopurināja zemē.

– Ka ne, ne, – Punktiņa noteica un paskatījās apkārt. – Vai... vai, cik maza virtuvīte!

Ka Antons ir trūcīgs zēns, to jau Punktiņa bija domājusi. Bet, ka viņam ir tik maza virtuve, tas nu gan bija pārsteigums. Pa logu varēja redzēt pelēku pagalmu. – Bet kāda ir mūsu virtuve? – viņa jautāja takšelim. Pifka luncināja asti.

– Viņa vēl izskatās diezgan nevesela, – sacīja zēns. – Esi tik laipna un izliecies, ka tu nekā nemanītu.

Tas bija labi, ka viņš meiteni jau iepriekš saudzīgi bija sagatavojis. Antona māte sēdēja gultā un izskatījās ļoti bāla un vārga. Viņa laipni pamāja Punktiņai un sacīja:

– Tas ir jauki, ka tu atnāci.

Punktiņa pakniksēja un teica:

– Labu apetīti, kundze. Jūs izskatāties lieliski. Kā jums ar veselību? Zēns aizbāza mātei vēl vienu spilvenu aiz muguras.

– Ak, šie vīrieši, šie vīrieši, – Punktiņa sacīja pavisam izmisusi un bolīja acis. – Tīrais posts ar tiem vīriešiem, vai ne, cienītā kundze?

– Es neesmu nekāda cienītā kundze, – smaidīdama paskaidroja Antona māte.

– Jums ir jauks uzvārds. – Viņa bija apņēmusies visu, ko šeit redzēja, uzskatīt par skaistu, lai neaizvainotu Antonu un viņa māti.

– Kā tev, māmiņ, garšo? – Antons jautāja.

– Lieliski, manu zēn, – atbildēja slimā sieviete un cītīgi ēda. – Nu, rīt es vārīšu atkal pati. Tu jau nemaz vairs nedabū rotaļāties. Skolas darbi arī aizkavējas.

– Es no vārīšanas neko nesaprotu, – Punktiņa atzinās. – To pie mums kārtu resnā Berta.

– Viņas tēvam ir limuzīns un šoferis, – papildināja Antons.

– Ja tu vēlies, mēs tevi kādreiz paņemsim līdzī. Direktors ir lāga vīrs, – sacīja Punktiņa. – Direktors ir mans tēvs, – viņa paskaidrodama piebilda.

– Tas ir liels mercedess, īsts limuzīns, – Antons papildināja, – un viņiem ir desmit istabas.

– Jūs, kundze, arī dzīvojat jauki, – teica meitene un uzlika Pifku uz gultas malas, aplūkoja no sāniem takšeli un teica:

– Cienījamie, man šķiet, ka Pifkam jāiet ārā.

Gasta kundze sacīja:

– Jūs vispār varētu iet mazliet pastaigāties. Es vēl gribu kādu stundiņu nosnausties. – Antons iznesa šķīvjus virtuvē un paņēma savu cepuri.

Viņš noskūpstīja māti uz vaiga un piekodināja viņai labi cieši gulēt, necelties, silti apsegties.

– Lai jums labi sokas, – atvadoties novēlēja Punktiņa.

Beigas labas, viss labs

Kad Punktiņa nākamā dienā iznāca no skolas, pavisam pretēji paradumam durvju priekšā atkal stāvēja auto. Un šoreiz tajā bez šofera kunga sēdēja arī tēvs. Viņš pamāja Punktiņai.

Punktiņa sasveicinājās ar šoferi un iekāpa.

– Vai kaut kas noticis? – viņa bailīgi jautāja.

– Nē, – atbildēja tēvs. – Man patlaban ir mazliet laika.

– Kas tev ir? – jautāja Punktiņa un raudzījās viņā tā, it kā tas pēkšņi būtu uzauzējis kuplu bārdu. – Laiks?

– Nu jā, – viņš piemetināja. – Nejautā tik muļķīgi. Kādreiz jau arī atliek laiks.

– Tas ir jauki, – viņa iesaucās. – Vai mēs nevarētu braukt ēst vēja pūšļus?

– Es domāju, ka mums labāk vajadzētu aizbraukt uz skolu pēc tava Antona.

Tad viņa apķērās tēvam ap kaklu, un viņas skūpstis bija tik skaļš kā lielgabala šāviens. Viņi ātri brauca uz Antona skolu un ieradās laikā. Antons gandrīz atkrita augšpēdu, ieraugot, ka Punktiņa un viņas tēvs to gaida skaistajā mašīnā. Punktiņa pamāja Antonam, viņas tēvs tam spieda roku un teica, ka viņš esot varens zellis.

– Direktor, šis zēns prot pat vārīt ēdienu.

– Vai ir kaut kas, ko viņš neprot? – jautāja Poges kungs.

– Antons? Antons prot visu, – viņa lepni sacīja. Un tāpēc, ka Antons prata visu ko, viņi beigu beigās aizbrauca ēst vēja pūšļus. Tad viņi trijatā

spēlēja paslēpes. Pēc tam Antons gribēja doties uz mājām, bet direktors apsolīja, ka gan jau viņš Antona mātei paziņošot, kur dēls atrodas.

Uz pusdienām viņi ieradās patiešām vēlu.

Tad atvērās durvis – un ienāca Antona māte.

– Poges kungs atveda mani ar auto, – stāstīja viņa.

Pa to laiku Poges kungam bija nopietna saruna ar sievu.

– Es vēlos, lai Punktiņa kļūtu par kārtīgu cilvēku, – viņš sacīja. – Tāda bērnu audzinātāja otrreiz vairs netiks mūsu mājā. Es nevēlos, ka mans bērns kļūst par augstprātīgu zosi. Vēlos, lai viņa iepazīst dzīves nopietnību. Punktiņa pati sev izraudzījusi draugus, un es tos atzīstu par labiem.

Tad viņš pasauca Antona māti un jautāja, ko viņa domā par šādu plānu. Antona māte bija aizkustināta un atbildēja, ja viņa sieva esot ar mieru, tad ar prieku tam piekrītot. Viņa bija ļoti laimīga.

– Tagad uzmanību, bērni! – viņš iesaucās. – Uzmanību! Uzmanību! Antona māte vēl šodien iekārtosies audzinātājas istabā. Zēnam būs istaba ar zaļajām tapetēm, un no šī brīža paliksim visi kopā. Vai piekrītat?

Antons nevarēja izteikt ne vārda. Viņš kratīja Poges kungam un kundzei roku. Tad viņš, mātei pieklāvēs, čukstēja:

– Nu mums vairs nebūs tik lielas rūpes, vai ne?

– Nē, manu, labo zēn, – viņa sacīja.

– Nu, manu meitiņ, vai tu esi apmierināta? – jautāja tēvs un noglaudīja Punktiņai galvu.

(Ē. Kestners. "Punktiņa un Antons")

2. Pastāsti, uzraksti vai uzzīmē Punktiņas ģimeni!

Poges kungs

Poges kundze

Punktiņa

Sunītis

Bērnu audzinātāja

Kalpone

3. Savieno! Kas to dara?

Poges kungs	<p>samulsis raudzījās dzīvojamā istabā.</p> <p>stāvēja ar seju pret sienu.</p>
Poges kundze	<p>nepārtraukti kniksēja un vaidēja.</p>
Punktiņa	<p>galvu piešķiebis, brīnījās un sita ar asti.</p>
sunītis	<p>skaļi iesmējās.</p>
kalpone	<p>stāvēja un diedelēja.</p>
audzinātāja	<p>apgriezās un aizmuka.</p> <p>vienaldzīgi cilpoja līdzās.</p>

4. Pastāsti, uzzīmē vai uzraksti par Antona ģimeni!

Antons

māte

5. Savieno pareizi!

Antons	uzlika lielu, zilu priekšautu.
Punktiņa	glaudīja mazo takšeli.
māte	jautāja un aizmirsā pat aizvērt muti.
suns	nākamajā nedēļā varbūt sāks strādāt.
	paņēma divas olas un sasita.
	piegāja un apostīja olu čaumalas.
	paņēma šķīvjus un izgāja no virtuves.
	olu čaumalu nopurināja zemē.
	sēdēja gultā un izskatījās bāla.
	sacīja izmisusi un bolīja acis.

6. Izvēlies pareizo teikuma turpinājumu!

Punktiņu pie skolas sagaidīja...

- a) kalpone
- b) tēvs
- c) Antons

Poges kungam patlaban bija mazliet...

- a) saldumi
- b) nauda
- c) laiks

Tēvs nolēma aizbraukt pēc...

- a) Antona
- b) suņa
- c) varenā zellā

Visi trīs braucēji vēlāk...

- a) ēda vēja pūšļus
- b) braukāja ar velosipēdiem
- c) spēlēja paslēpes

Tēvs vēlas, lai Punktiņa kļūtu par...

- a) cirka mākslinieci
- b) kārtīgu cilvēku
- c) labu draugu

Antona māti uzaicināja kļūt par...

- a) ģimenes draugu
- b) bērnu audzinātāju
- c) apkopēju

7. Pastāsti par savu ģimeni! Ko katrs dara, prot? Kāds katram vaļasprieks?